

4/8

Den envise Francovännen

I sitt senaste inlägg rörande spanska inbördeskriget överger Svenska Dagbladet visserligen några positioner som visat sig alltför ohållbara, men i huvudsak vidhåller tidningen sin ståndpunkt. Vi skall här stanna vid de centrala frågorna.

Samarbetet mellan Franco, Hitler och Mussolini. Här skriver tidningen: "Beträffande Mussolini finns på sin höjd obestyrkta antydanden om kontakter med vissa rebeller strax före upprorets utbrott; bevis saknas. I fråga om Hitler ligger papperen numera på bordet. I den stora allierade utgåvan av de tyska diplomatiska akterna rörande spanska inbördeskriget meddelas kort och gott: 'De granskade akterna i tyska utrikesdepartementets arkiv innehåller intet vittnesbörd om tysk hjälp till de spanska rebellerna före fientligheternas utbrott'."

Det är en nästan otrolig okunnighet eller sanningslöshet. I fråga om Mussolini frugår av snart sagt all litteratur i ämnet att framgångsrika förhandlingar ägde rum månader före upproret. En av de fascistiska ledarna, Goicoechea, förklarade öppet under inbördeskriget, den 22 november 1937, att han och andra besökt fascistledningen i Rom för detta ändamål, och Mussolinis hjälpsändningar från Italien började, som förut framhållits, redan ett par veckor efter inbördeskrigets utbrott.

Vad gäller Hitler är likaså dylika förhandlingar ostridiga. Av vikt är här framför allt general Sanjurjos besök hos Hitler några månader före upprorets början; Sanjurjo avsågs skola bli chef för de upprorska, men dog vid en flyg-

olycka den 17 juli. Svenska Dagbladets citat ur den tyska aktpublikationen är meningslöst, eftersom vederligen ingen påstått att Hitler skulle ha lämnat Franco hjälp före upprorets början. Men mest förbluffande är att Svenska Dagbladet har panna att återge detta intetsägande citat utan att återge nästa mening i aktpublikationen, som är av följande innehåll: "Av utfrågningar och från fienden tagna dokument synes framgå att Hitler lovade hjälp inom några dagar efter upprorets utbrott." På denna punkt kan vår villvilliga hypotes om god tro omöjligt vidhållas; Svenska Dagbladet måste med vett och vilja ha stympat den framtillståndet det gäller och ställer sig därmed i denna fråga utom hederlig diskussion.

I fråga om Madariaga förhåller det sig tydligen på liknande sätt. Den sats som Dagens Nyheter återropat står på sidan 380 och gäller det första korta skedet av inbördeskriget ("Spain", New York 1943): "But the fact is that during this period the war is a purely Spanish affair which the Italians on the one hand and the French on the other supply with a number of aircraft, without as yet colouring or determining to a considerable degree the political or military leadership of the war." Observera: Ingenting om rysk hjälp vid denna tid.

I fråga om tidningens huvudkälla, Neue Zürcher Zeitung, gäller också ungefär samma sak. Den citerade artikeln av den 19 juli 1936 säger sig uttryckligen vara ett referat av vad som skrevs den 23 juni 1936. Genom att vi vederlagt Svenska Dagbladet har vi självfallet också vederlagt den gamla korrespondensartikel som tidningen stöder sig på.

Svenska Dagbladets hållning under inbördeskriget. Tidningen klagar över att vi med orätt talat om dess

francovänlighet redan under detta skede. Låt oss alltså ta några exempel. Redan den 21 juli 1936 förklarade tidningen republikanerna vara skuld till upproret. På en punkt var emellertid tidningen bättre underrett än den nu är; den utgår nämligen från att upproret länge var förberett och har inte en tanke på att, såsom i juli 1936, påstått att det var en följd av mordet på Sotelo. "Ur virrvarret av nu föreliggande uppgifter synes framgå att de monarkistiska, katolska och högerrepublikanska kretsar, som torde planerat en kupp i februari men då ej voro beredda att handla, nu i samverkan med delar av armén gått till aktion." Sedan kommer ett antal ledare av liknande innehåll. Den 22 oktober 1936 angriper man insamlingarna "för den röda fronten" och förklarar "att de arma människornas värsta bödlar är deras egna fanatiska frihetstyranner". Den 7 juli 1938 heter det: "Det skulle varit bäst för Spanien, om generalernas pronunciamiento haft framgång i begynnelsen. Landet hade då besparats de följande skräckåren... A andra sidan synes uppenbart att därest republikanerna segrat efter de första månaderna av inbördeskriget deras röda terror mot misslagliga inom sitt område skulle ha utsträckt till hela Spanien..." Den 31 mars 1939 fastslås "att det skulle varit bättre om generalernas pronunciamiento segrat över hela linjen. Folk och land hade då besparats de kommande skräckåren... A andra sidan är sannolikt att därest republikanerna segrat efter de första månaderna av inbördeskriget deras terror inom sitt område skulle ha utsträckt till hela Spanien." (Tidningen är så förtjust i sin tankegång att den ordagrant upprepas i skilda ledare.)

Svenska Dagbladet ställer frågan "om icke en indirekt svensk-spansk militärpolitisk samverkan skulle kunna bli resultatet" om Sverige enligt Dagens Nyheter åsikt ingick i Atlantpaktens. Det är rejält hyckleri att ställa den frågan efter en serie artiklar till Francos försvar. Dagens Nyheter har många gånger beklagat att USA ansett det nödvändigt med ett militärt närmande till Franco. Men det finns väl ingen vettig människa som vill påstå att Sverige, om ett inträde i Atlantpaktens anses nödvändigt för vår trygghet, skulle underlåta att ansluta sig till paktens på grund av de spansk-amerikanska förbindelserna. Att hela saken inte har ett dugg med diskussionen om inbördeskriget att göra visar vilka argument Svenska Dagbladet är berett att tillgripa.

Slutligen: Svenska Dagbladet stoltserar över att Dagens Nyheter indignation inte uttrycks med samma styrka i vår andra replik som i vår första. Låt oss därför tillägga att det är med vämjelse vi ser en tidning, som i regel har en nationell och demokratisk hållning, försvara och prisa att Franco med hjälp av morer, fascister och nazister angrep och krossade demokratin i Spanien.